

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egyszévesre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

szentiméterenként 3 kr. Kereskedések és gyárosok külön árkézzel négyre részesülnek.

Bélyegdij 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRTDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések berentesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Leányiskolánk fejlesztése.

Nagy-Enyed város a múltból romokat és a sekszoros pusztulás emlékeit örökölte. Ennek fogva a jelenre nagyon sok kulturális feladata jutott, amelyeknek, erejéhez képest, igyekszik is minden irányban megfelelni. De a már valószínűsnek indult, vagy tervben levő feladatok annyira igénybe veszik erejét, hogy a közökt. kormány gondját képező leánynevelésünk fejlesztéséhez, alapos tudásunk szerint, hozzá nem járulhat. Ezt azért bocsátjuk előre, hogy ezzel a fejlesztéssel járó teher tekintetében minden tévedésnek elejét vegyük. De másfelől nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy városunk hagyományainál fogva Közép-Erdély kulturális középpontja és vára a magyar szellemnek a nemzetiségek ezen nagy és erősen hullámzó tengerében. Erosítása a magyarság erősödését is jelenti. E mellett városunk a benne élő egyszerű s polgárius életmóddal fogva kiválóan alkalmas arra, hogy a vidéki szülők gyermekei helyzetükhöz mért nevelésben részesüljenek. Ezek az irányadó szempontok, midőn leányiskolánk fejlesztésére gondolunk; ezen szempontok bizonyára elég erősek is arra nézve, hogy a közökt. kormány részéről kellő figyelemben és pártolásban részesüljenek.

A nagyenyedi áll. polgári leányiskola 1894-ben Nagy-Enyed város áldozatkészsége folytán új és díszes épületben nyert elhelyezést. Ezen iskola akkori keretei megengedték, hogy az épület egy részben az elemi leányiskola, más részben — négy polgári osztályterem kivételével — a két iskola számára közösen szolgáljon. A tanító-személyzet találkozó- és gyűlésterme, a kisméretű igazgatói iroda és a tornaterem közös az elemi iskolával; holott ma már e helyiségek közül a két utóbbi, különösen a tornaterem, egyik iskola szükségletét sem képes kielégíteni. Ugyanis a polg. iskola osztályainak átlag negyvenre tehető létszáma mellett az alacsony teremnek alig 75 quadrat-meter padlóterülete van, tehát a szükségeseknek fele sem esik egy tanulóra. A munkatermet szintén közösen használja a két iskola növendéke; s e mellett, mint egyetlen nagyobb emeleti szobában, itt áll a zongora és itt foly az énektanítás is. Tanszermuzeum nincs; hanem a minimumra redukált gyűjtemények szekrényei a találkozó-teremben vannak elhelyezve, hol a helyi társadalom körében alakult kulturális célú egyesületek gyűléseivel is élénkült forgalom folytán a portól

egyáltalán nem védhető. Külön rajzterem is, mely a kényelmes elhelyezkedést lehetővé tenné és kellő világítást nyújtana, élenken erzett hiánya iskoláinknak. Ezzel kapcsolatban olyan termünk sincs amelyben az iskolai évek a növendékek lelkiéletére kiválóan ható alkalmak: iskolai ünnepek és közzvizsgálatok tartathatók volna.

Polgári leányiskolánk hiányait fokozza a növendékek számának folytonos emelkedésében nyilatkozó tapasztalat. Az új épület emelésekor a négy polgári osztály népessége 96 volt; ma, öt évvel később, már 124. Ezen létszám 35—40%-a állandóan a vidékről kerül ki, mely egyes családoknál van, nehöl bizenyára gondos felügyelet alatt, elhelyezve; de mégsem azok szemei előtt, kiknek hivatásuknál fogva éppen a szülők helyettesítése s a növendékek testi és szellemi nevelése a fő, sőt egyetlen igazi kötelességük. Vidéki szülők érzik is ezen közvetlen s állandó gondozás szükségét; s midőn iskolánk didaktikai színvonalát felett teljes elismerésüket nyilvánítják, élenken sajnálják, hogy gyermekeik nem lehetnek állandóan arra képzett, tapintatos s minden irányú paedagogiai érzékkel bíró nevelők vezetése alatt. S ez a hiány, iskolánk minden jó hírre dacára, sok vidéki szülőt visszatart attól, hogy gyermekét intézetünkbe adja növendékül. Inkább küldi a gyulafehérvári és szebeni zárdákba, ahol talán felekezeti elfogultságot is, de mindenesetre gondos és állandó felügyeletet is talál.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni leánynevelésben a testi és művészi ügyességek ápolását. Ezek legalább is oly fontosak, mint az elméleti ismeretek. Intézetünk ezekre a testi, művészi és társadalmi ügyességekre, minők, hogy csak egy-két példát mondjak: testedző játékok, természetrajz, földrajz és történelmi oklással egybekötött kirándulások, koresolyázás, táncz, ének, zene, egy-egy világnyelven való társalgás stb., az eddigi keretben elég gondot nem fordíthatott. Igaz, hogy mindenek sikeres kultiválása azon szellemi is függ, melyben az intézet vezetettik; de vannak nélkülözhetetlen külső feltételek is, melyek hiányában a vezetők gondolja elvárhatatlan akadályokba fog ütközni. A mai helyiségek szűk keretében ezen célokat szolgálai majdnem lehetetlen. Egyedül a jól vezetett internátus nevelői rendszerét tartjuk olyannak, melylyel intézetünk úgy a vidéki értelmiség, mint a paedagogia igényeinek megfelelően.

Leányiskolánk ilyen irányú fejlesztését ajánljuk szíves gondjukba és pártolásukba mindazoknak, kik vezetésére vannak hivatva; s különösen azoknak, kik a közökt. kormány elhatározását kérésrel és felterjesztéssel irányíthatják.

L. I.

Országgyűlés.

Hétfőn folytatta a képviselőház a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat részleteinek tárgyalását. Az obstrukciós időkre visszaemlékeztető jelenetek folytak le e napon a tisztelt Házban. Tudvalevőleg a szószé-kparagrafus miatt a néppárt támadja leginkább a javaslatot; a hétfői ülésén Olay Lajos függetlenségi párti a néppárt magatartása miatt neki roított az egész katolikus papságnak, hazafiatlansággal vádolva a katolikus klerust. Ez a méltatlan vád iszonyúan felzaklatta a néppártot és általában véve is rossz hatást keltett az egész házban. Olay még tovább is ment és Zimándyval és Zelenyákkal az egész katolikus papságot általánosította. A földudult haloldaról erre Várossy Gyula Ugronista pap képviselő közbekiáltotta:

— Bánffy csatlósa vagy.

Olay szikrázó szemmel fordult Várossy felé s rekedten kiáltotta rá ezt a szót:

— Czoki!

A tanyai kutyadresszura szótárából vett ez a szó képzeltetetlen zajt támasztott a néppártot; paraszt, uzsorás, hazudik szavak röpködtek Olay felé és csak is az elnöki rendreutatisítás vetett véget a kínos jelenetnek.

E napon hozzá szóltak még e tárgyalás alatt álló javaslatához Rakovszky, Zichy János gróf.

Kedden Meszlény Pál és Juriss a néppárttól immár annyiszor ismételt panaszokat mondják el újból. Polónyi jogi szempontból bírálja a szakaszt s azt mondja, hogy céltalan, mert megfélemlítésre irányul. Visontai nem látja kellőleg megokolva a paragrafust s ezért módosító indítványt nyújt be, mely szerint az izgatással vádolt lelkészek volna büntetendők, az „izgatás“ szó szűkebb értelmében.

Visontai után Széll Kálmán miniszterelnök szólalt fel és érdekes beszédben reflektált az összes szónokok fejtegetéseire. Sorra teljes meggyőző erővel czáfolta meg a felhozott aggályokat és diadalmasan védte meg a törvényjavaslat kifogásolt szakaszait.

TÁRCZA.

A szertelen pogányság Nagy-Enyeden cselekedett pusztításának rövid és hiteles története az 1658-ik esztendőben.

Közi: Jánosy Sámuel.

— A Közérdek eredeti tárczája. —
(Vége.)

IV. Azonban a hatalmas Császár az Portai Fővezért számtalan néppel elindítván, Jenőt megszállván és megvevé hamarsággal Karánsebessel együtt. Mely megnevezett városban a mint mondják csak egy lövest sem tettek, úgy megveré Isten az szófogatlan-ságrt.

V. Brassó felől a Tatár Kám, Szelestrei Basa és a két Oláh Országi Vajdák az ő népekkel együtt; számtalan sok néppel kijövén Bozza váránál, csak könnyen kifutnak az őrizők Bozza várából, az ellenség kijutván a Bartzára szörnyű égetést és rablást tett mindenütt. Onnan kijutván a Pogányság mi hozánk is szörnyű dühösséggel, mivel senki sem állott eleibe és csak úgy jött az mint akart. Mihelyt beérkezett e mi városunkba: kívül mint jártunk s mint volt dolgunk az mennyire eszembe tarthattam a rettenetes félelem és fáradság miatt az mint volt s az mint láttam, hogy jobban is elne felejtsem, tanulásnak okáért leírom. A ki pedig nállamnál jobban tudod, a mikor ezt olvasod, megne ítéld, mert nem írhattam másképpen; hanem amint láttam s amint eszembe vehettem.

VI. Lássuk már az szegény városban, ellenséget soha nem látott, hadakozáshoz tudatlan népnek, az ellenség

ellen való dicséretes magaviseletét. Ebből megtudhatod akárki légy, hogy nem az a vitéz az ki szóval vitéz, hanem a kit Isten megbátorit.

VII. Hallván az tiszték, hogy az ellenség már közel volna; küldenek mindjárt bizonyos emberekkel eleibe szinte Fogarasig. Vissza jövén onnan bizonyos hírrel, mindjárt gondviselőket rendelének a törnyokba, kapukba, úgy az útézakat a sorompokhoz is két gondviselőket; Gáspár Jánost és Boltos Mihályt, a kik előttök járának a csatára. Strázsáknak is hasonlóképpen, úgy mint; Tot Mihályt és Nagy Jánost; A kapukba; Szabó Keresztélyt, Pósta Istvánt, Csizmadia Mihályt, megeskvetvén ezeket erős hittel az ő tisztékhez, hogy a várost sem elnem árulnak, sem pedig a kapukat halálíg meg nem adnák, hanem fejek fennállásáig fenn tartanak a benn lévő szegény városi népért.

VIII. Ezek újabban elküldik ismét; Lippai Mihályt heted magával szintén Medgyesig, az hol ugyan Paratély nevű falunál látták is az ellenséget. Vissza térvén ezek 24. Augusztii ebédkor, úgy mint 12-órakor meghozzák, hogy az ellenség közel volna, strázsákat rendelének a Hadnagyok mindjárt derek strázsákat fíjok strázsával egynehány helyen; azonban az ellenség is csakhamar elérkezék Csombord felől mintegy két órával azután, hogy a legények hazaérkeztek, és által jövén hirtelen a Maroson az újmalomba estek, azok közül egy nehányat, a kik a malomba voltak, elfogták.

IX. Hírek lón az Enyediéknak, hogy az ellenség elérkezett s dobót útvén kimentek, és az ellenséget a

határból kikergették. A többi között Lippai Mihály érkezvén kevesed magával az ellenségtől a rabokat elvette: másfelől pedig a többi egyet a lóról lelevérén, fejét is vették, a többit pedig az ellenségnek elkergették.

X. Ezek így levén csudalkozásra méltó dolog, hogy hadakozást nem tanult szegény megszorult község, szüntelen éjjel, nappal szörnyű vigyázást tettek mind kün, mind pedig benn a várban.

XI. Azután ismét érkezének egy héttel Fel-Enyed felől közel százan az havasról, kimenvén azok ellen is, megfutamtották az ellenséget; és szép nyereséggel is járták: Rabokat hoztak tizenkilenczet, lovakat is többet negyvennél, e nyereségből harmadnapig való kotyavetye volt.

XII. Azután ismét érkezvén 8-dik Szeptembris vasárnap reggel, és Szent-Királynál által jövén az ellenség a csordát elkeríték. Ismét kimenvén az Enyedié kopjakkal, elvették a csordát tollúk és által úzték az ellenséget az Maroson, kinek üzésébe meglótték Csizmadia Dávidot az Maros közepin.

XIII. Onnan éppen csak alig jöhetének haza, azonban elérkezék az más része is az ellenségnek, úgy mint ötezerig való: azok ellen is kimentünk és az sorompokat elállván egyidejű löttünk rájuk és keményen csatáztunk velük mind a Tövis-utcai sorompokon, mind a Szent-király utcai sorompokon.

XIV. De mivel mi igen kevesen, úgy mint százan ha voltunk, meggyőzvé az ellenség bennünket, elvették az sorompokat tollünk és mi vissza hajtattunk. De Isten segítségével még vissza hajtottuk az ellen-

Akik egyes szakaszokat — úgy mond — törölni szeretnének, azok nem egészében bírálják a javaslatot. A pártközi paktum értelmében teljes egészében fenn tartja a javaslatot és azt ilyen értelemben ajánlja elfogadásra. (Hosszantartó zajos éljenzés és tetszés.)

A kormányelnök után Major Ferencz beszélt gyöngye figyelem mellett.

Az Országos Balneologiai Egyesület felirata a pénzügyminiszterhez a marosújvári sósfürdő ügyében.

Nagyméltóságú miniszter ur!

Kegyelmes urunk!

Hazánk gazdagsága a leghatásosabb ásványos vizekben és gyógyfürdőkben általánosan el van ismerve; de a szakemberek köréből ismételve felhangzott azon panasz, hogy a mai igényeknek megfelelő konyhasós fürdők nincsenek. Már pedig ép a konyhasós gyógyfürdők javait is számosak: az emésztő szervek elválasztó tevékenységének emelésére, a legkülönbözőbb hurutos állapotokban, vérszegénységben, az annyira elterjedt görvéllykóros bántalmakban, a nőgyógyászat körébe vágó betegségeknél stb. a konyhasós források vízéhez nyúl az orvos, hogy annak külső vagy belső alkalmazása által a szenvedőnek javulást szerezzen.

Ugy Németországban, mint Ausztriában a sósfürdők a leglátogatottabb, legvirágzóbb gyógyhelyek és hazánkban is egy modern sósfürdőt létesíteni, melynek azon nagy nemzetgazdasági feladata volna, az ilyen forrásokra szoruló betegeket a külföldi fürdőtől visszahódítani.

Az Országos Balneologiai Egyesület már régebben foglalkozik azon kérdéssel, hogy mikép lehetne hazánkban is egy modern sósfürdőt létesíteni, melynek azon nagy nemzetgazdasági feladata volna, az ilyen forrásokra szoruló betegeket a külföldi fürdőtől visszahódítani.

Több év előtt Sáros vármegye közönsége céltudatos tevékenységet fejtett ki, hogy Szigordon, Soóvár közelében, megfelelő sósfürdőtelep létesíttessék. A feltételek igen kedvezőknek látszottak: megvolt ott az egészséges fekvés, fenyves és lomberdő környezet, buján tenyésző flóra és közelben a könnyen odavezethető sósvíz.

A balneologiai egyesület ezen tervet minden tekintetben helyeselte és a magas kormányuk a legmelegebben ajánlotta.

A magas kormány a maga részéről is a tervet jóakaróan fogadta és a közegészségügyi tanács szakferfiak helyszíni szemle megejtésére küldte ki; miután az utóbbiak is kedvezően nyilatkoztak, a szigordi sósfürdő létesítése már szinte biztosítottak látszott. Ekkor előre nem látott körülményeknél fogva a jó ügy tovább haladása megakadt, az egész terv meg-hiusult.

Az 1898-iki balneologiai kongresszuson ismét fölmerült azon kívánság, hogy a balneologiai egyesület egy konyhasós fürdő eszméjével foglalkozzék. A kongresszuson ugyanis Maros-Ujvár fürdő orvosa dr. Bikfalvi Károly a sósfürdőről szakszerű előadást tartott és ezen alkalommal kifejtette, hogy a marosújvári

fürdő, mely a m. kir. kincstár tulajdonát képezi, minden tekintetben érdemes is, alkalmas is arra, hogy megfelelő befektetések által a mai kor nivójára emeltessek, mi által tényleg egy nagyobb szabású modern konyhasós fürdő létesülne, létesülne könnyebben, rövidebb idő alatt és sokkal jutányosabban, mint ha ilyen fürdőt másutt ab ovo akarnánk megteremteni. (Dr. Bikfalvi ur előadását van szerencsénk ezen felterjesztésünkhöz mellékelni.)

A kongresszus ezen eszmét magáévá tette és a balneologiai egyesület igazgató-tanácsát utasította, hogy Nagyméltóságod becses figyelmét a marosújvári fürdő fejlesztésére felhívja.

Az igazgató-tanács mindenekelőtt akképp intézkedett, hogy egyik alelnökét, dr. Papp Samu országos képviselő urat, felkérte, hogy a marosújvári fürdő jelen állapotát beható helyszíni szemle alapján tanulmányozza és ismertesse. Dr. Papp Samu ur ezen megbízásnak megfelelően, mindazokat, miket dr. Bikfalvi ur idézett előadásában felhozott, a maga részéről is megerősítette.

Ezen két szakferfi egybehangzó véleménye szerint azon feltételek, melyek egy magasabb igényeknek is megfelelő sósfürdő létesítéséhez megkívántatnak, Maros-Ujvárt tényleg megvannak.

Megvan a kiváló töménységű konyhasós-oldat igen nagy mennyiségben; a fürdő el van látva jó minőségű édes vízzel; közelben meglehetősen növényzet létezik és a további fásítás lehetősége a gróf Teleky Ádám tulajdonát képező, mintegy 25 holdnyi lapályos területen meg van adva; végül, ami igen fontos, a fürdő vasúti fővonal mentén fekszik. (Budapest-Predeal.)

Ugy, amint a fürdő most van berendezve, egy igénytelen fürdőház, egy nyílt uszoda és egy egyszerű lakóház 15 szobával, csak a legszerűsebb igényeknek felel meg; ennek dacára a fürdő látogatottsága évről évre emelkedik, ami a határos fürdő jó híre mellett tanuskodik és bepillantást enged a fürdő fényesebb jövőjére az esetre, ha jelenlegi kezdetlegességéből kivetkőznék.

Midőn tehát a marosújvári sósfürdő fejlesztése érdekében ezennel Nagyméltóságodhoz fordulunk, ezen fejlesztésre nézve két módot jelölünk meg.

Az első, messzebb menő az, hogy mindenek előtt a terjeszkedéshez szükséges terület szereztessék meg. Ezen terület a már említett gróf Teleky-féle földben, mely ugy befásításra, mint építkezésre igen alkalmas, meg van adva. Ugy mondják, hogy a gróf hajlandó ezt a területet, de kizárólag fürdői célokra, jutányos áron átengedni.

Ezen a területen volnának az új fürdőház, 2—3 hotel, vendéglő, gyógyterem felépítendő; míg a megmaradó részen befásítás által parkot lehetne létesíteni.

Amennyiben ilyen jelentékenyebb befektetések — ámbár a felhozott magasabb szempontoktól eltekintve, azok megfelelő jövedelmezősége is kilátásba helyezhető — egyelőre talán kivihetőek nem volnának, annyit a telep feltétlenül megérdemelve, hogy a kincstár tulajdonát képező vendéglő tágas telkén egy emeletes hotel építtessék 25—30 lakószobával, s a földszinten vendéglői és kávéházi helyiségekkel és egy társalgóteremmel.

A fejlesztés ezen második módja azt a minimumot képezi, melynek létesítése nélkül a marosújvári fürdőt még egy harmadrangú fürdő megjelölése sem illeti meg. Azon erős meggyőződésünknek, hogy egy modern sósfürdő hazánkban a szó szoros értelmében hűzogat pótolna, még egyszer kifejezést adva, arra kérjük Nagyméltóságodat, hogy a marosújvári sósfürdő fejlesztésével foglalkozni s bölcshatározásaiban az általunk előadottakra tekintettel lenni kegyeskedjék.

Hódoló tisztelettel

Budapest, 1899. évi január hó 15-én.

Dr. Tauffer Vilmos s. k.
elnök.

Dr. Löw Sámuel s. k.
főtítkár.

Színház.

Élvezetes előadásban volt része a színház látogató közönségnek szombaton és vasárnap, mely napokon „A Gyurkovics leányok”, Herczegh Ferencz e közkedveltségű vígjátéka került színpadra, hozzá igen jó előadásban és első napon nagyszámú, másodiknap közepes számú közönség előtt. Az est szép sikeréből az orosz-lánrészt Novák Irént illette. Ez az istenadta és maga fejlesztette tehetséggel megáldott kis művésznő oly aranyos és kedves volt, amilyennek csak képzelhette a szerző a minden lében kalán Gyurkovics Miczikét; minden jelenetét valami új és kedves vonással tudta felékesíteni. Volt is része tapsban, kihívásban bőven. A többi lány szerepében Székely Renée, Palugyai Vilma, Fodor Szeréna, Kövessi Szeréna nyújtottak több, kevesebb élvezetet. Igen jó volt Morva az ezredes nyers, de egyenes lelkű szerepében, melyhez daltias megjelenése megfelelő volt. Bárdi nem domborította ki elég finoman Horkay érdekes alakját, de azért élvezhető alakítást nyújtott. Jó volt Gulyás mint az éretlen suhanc és mindig szerelmes, de gyámjától rettegő bárócska. Simont és Bárdit sajnáltuk, mikor jóra való város szolgára sem illő, ugynevezett huszár uniformisukban jelentek meg. Csodáljuk, hogy Rakodczay, ki annyit ad a jó észre, csinra s annyit költ díszletekre, jelmezekre, hogy engedte őket ilyen madárijesztő egyenruhában megjelenni, az ilyesmi nagyon rontja a hatást.

Hétfőn délután gyermekelőadásra gyűltek a kicsinyek, kiknek számát a szakadó zápor megapasztotta, de a kik jelen voltak egész gyermeki örömmel élvezték a „Peleskei Notarius” mókáit, kalandjait Gulyás által igen jól személyesítve. A társulat összes tagjai közreműködtek a kicsinyek mulattatására.

Kedden a társulat első vonzó ereje, kitűnő soubretteje, a közönség kedvence: Novák Irén jutalomjátékául Sudermann híres színművé, a „Pillangócsata” került színpadra. Novák Irént első megjelenésekor kitűnő taposokkal fogadta a hálás közönség, a virágcsokrok, melyekkel tisztelői ez este a kiváló tehetségű színésznőt elhalmozták. Mondanunk sem kell talán, hogy Novák Irén, mint rendesen minden este, ez alkalommal is igen kitűnő volt és jeles alakítást mutatott be. Méltó partnerei voltak Morva, Gulyás, Simon.

seget háromszor is. A míg pedig a Szent-király utcai sorompokról csatázott az egyik fél; addig a Tövis-utcai sorompokat meg is vették. Csudálkozásra méltó dolog, hogy még kardot is mertünk vonni ezzel a kevés számú néppel ennyi sok rendbeli ellenség ellen; holott mindenestől, a kik csatára kijártunk többen nem voltunk két száznál; ezeknek is fele mindenkor strázsán volt.

XV. Beszorítván az ellenség minden sorompokat, küzülünk az ellenség gyalogjai ellövének sokakat egymint: Kézdi Szabó Andrást, az Asztalos Györgyné udvarán, Kádárt Péter levágták.

XVI. Beszorítván mi is a kastélyba, az ellenség városunkat felgyújtá és égének minden házaink, buzánk in summa minden életünk; küzülünk is veszének el mintegy tizen azon a nyáron.

XVII. Szeptembernek 9-ik napján elérkezik az Moldvai Vajda fia sok számú néppel azoknak meghodolván fizetünk 250 tallért s hat ezüst kupát, melyekkel kimentvén Lippai Mihály épen Kolozsvárig és csak alig bocsáták vissza.

XVIII. Elérkezvén a deréktábor, kivel volt az Tatár Kám és az Silistrei Basa, Moldvai s Havasföldi vajdák lövő szerszámokkal, beizenvén kérdetik kinek tartjuk a várost, kényszerítnek bennünket, hogy megsztoljunk, hogy ha nem, ágyukkal mind elrontják várunkat. Kiküldvén mi hozzájuk Nyerges Jánost ötöt hurcozták, megfosztották még az ingét sem hagyták meg rajta; de az Havasföldi Vajda ismét megadattatá, ő általa beizenvén, hogy öreg emberek is mennének ki hozzájuk; öreg emberek pedig mentenek, ezek: Adorján Szabó János, Szabó Bálint, Tot György és szirmai Szóts István. Ezek kö-

zül Adorjánt bebocsátották, Szabó Bálintot, Szirmai, Tot Györgyöt kiinn maraszták. Azon a napon is adunk sattsot sokat egymint aranyat, talért, ezüst poharakat és egyéb ezüst portékát. De azal sem elégedtek meg, hanem beizenének egy török által, mely követ ugyan zálogul jövén bé hozzánk meg kérde, ha volna-e hitünk? Mi hitre zálogul bebocsátók, mivel a mi atyáinkiai is oda ki voltak. Mely zálog által azt kívánták tőlünk, az Tatár Kám és a Vajda, hogy minden javainkat adnók ki, fegyvereinket raknók le, lövő szerszámainkat tennők le és magunk ki meivén, elkísértetne bennünket békével.

XIX. De minek előtte az Török zálogul bejött volna első nap az első sattsot hogy megadtuk volna, nem elégedének meg az elő sattsal; hanem csak löni kezdek várunkat ágyukkal. Környül vévén az tatárok szörnyű ostromlásához kezdenek. De Isten minket is megbátorita, belől mi is szörnyen kezdők löni őket, ugy annyira, hogy elhagyák ok is az ostromlást, mert a pattantyusok közül ellövének vagy négyet, az zászló tartok közül is egynehányat, mi küzülünk is ellövének egynehányat az Várfokáról: Német Jánost, és Porhát Istvánt is.

XX. Azon az napon az sátorokat is meggyújták az kastély körül és a mely házak megmaradtak volt is az első égéstől mind elégetek. Csudálatos nagy félelem volt mi közöttünk, ki urát, ki feleségét, ki fiját siratja vala; annyira voltunk a nagy félelemben, hogy kényszerítettek némelyek azt mondani, hogy ha valaki feleségét által lönné nem bánná, csak ne látna feleségének s gyermekeinek rabságra való vettetését, mert egyfelől az tűz égett városunk körül, más felől pedig az ellenség lövi s ostromolja vala városunkat.

XXI. Másod nap beérkezik az feljebb megirt Török a feljebb megirt izenettel. Reá mentünk, hogy az fegyvert letegyük és minden javainkat oda adjuk az eldelünkön és ruhánkon kívül. Eszveszedtük mindentől a mi kevés portékája és pénze volt. Az feljebb irt Tatár Kám kivánságát nem hittük, hanem hit levelet kértünk tőlük mind a Kámtól mind a Vajdától. Behozván mindkettőnek hitlevelét, azután ugy hittünk nekik, és a mi javainkat ugy adtuk ki. Fegyvereink közül is szépeket adtunk. De még a tornyokba is tettünk el az lövő szerszámokból. Ezzel is megpróbáltuk hogy vagyon é hitünk.

XXII. A Tatár Kám kivánságára három leányt is adunk ki, mely igen nagy bűn volt, de az félelem vitt arra is. Némelyek az Föemberek közül is szabad jó akaratjokból kimentek, gondolván, hogy talán inkább megmaradhatnak. Némelyek az legények közül a tornyunk grádicsát lehányván utánnok az nagy toronyba szorultak; puskaoruk is nem sok volt, mivel az előbbi békevességnek idején nem kívántatván, nem szerzettünk volt.

XXIII. Az álnok hamis Török zálog kiszökvén az kerítésen, mivel a rettenetes félelem miatt, nem is tudtunk reá szorgalmatos gondot viselni; csak igen kevés volt közöttünk, a ki bátorkodott volna; majd mindnyáján életünk megmaradása felől kétségbe estünk volt. Kiszabadulván pedig az zálog tőlünk, hirté tevé az ellenségnek, hogy hol volna legvékonyabb a kastélyunk fala, s oda vonatván három ágyútt, keményen kezdek lötetni. Mi is az várból keményen kezdenk Jézust kiáltani, és az hitlevelét egy kopján az ellenségnek kitevők, és az Istennek hagytuk hamis hiteket, mert sokképen próbágtattak bennünket; az zálog is hamis hittel így csalt

Egy rossz szokás.

A millenáris ünnepek sorozatában a hírlapírói nemzetközi kongresszusra megjelentek közül többen bejárták az ország egyes vidékeit.

A Kolozsvárt is megfordult miss Mary Stuart egy angol folyóiratban igen rokonszenves hangon írt Magyarországról, de nem hallgatta el, hogy megütődött egy csuf és rossz szokáson, mely hallatlanul el van terjedve nálunk, még az intelligens Kolozsvárt is.

Ez a rossz szokás az, hogy az emberek uton-utfélen, színházban, kávéházban, vendéglőben, szóval mindenütt és mindig — köpködnek.

Ami már a külföldieknek évek óta föltűnt, most magunk is rájöttünk. Az orsz. közegészségi tanács nem csak illetlennek, de roppant veszedelmes dolognak is tartja a köpködést, amivel a legveszedelmesebb tudóbajokat terjesztjük.

E miatt a belügyminiszter most egy kis figyelmeztetést nyomtatott ki millió számra, ezzel adva tudtára mindenkinek, hogy köpködni nemcsak illetlen, hanem veszedelmes is.

A miniszter figyelmeztetése, melyet most osztanak szét az országban, a rossz szokás ellen a következő hat parancsolatot foglalja magában:

1. Az ember sok betegségnek veheti elejét, ha idejekorán megtudja, hogy mihez tartsa magát.

2. A tüdővész (más szóval száraz-betegség, sorvadás, hektika) sok embert tesz beteggé és viszen a sírba.

3. Ezeknek az embereknek a köpésében van a betegség csirája.

4. Hogy ettől a betegségtől magunkat oltalmazzuk, saját jó példaadással szoktassuk rá köhögős vagy köpdős embertársunkat, hogy ne köpjön a lakás, a hivatal, a műhely s egyéb tartózkodó hely (társaskör, vendéglő, kávéház, koresma, vasuti kocsik stb.) padlójára vagy a padló nélkül való helyiségek földjére, hanem köpőedénybe.

5. A köpőedény olyan legyen, hogy alaposan tisztogatható legyen, különben veszedelmes volna.

6. Az is szükséges, hogy úgy magunkat, mint ruházatunkat, ételmünket, lakásunkat s ennek környékét, ugyis minden helyet, ahol tartózkodunk, tisztán tartsuk; mert a tisztaság maga is sok bajtól, betegségtől megóvja az embert.

Budapest, 1899. márczius havában.

A. m. kir. belügyminiszter.

Vegyes hírek.

— **Előléptetések.** A május havi katonai előléptetések részünkre is hoztak öröndetes hírt. Tisztikarunk két fiatal, tehetséges és képzett, előkelő fiatalágunk két rokonszenves, derék tagja lett május hó elsejével előléptetve. A hivatalos lap tegnapi száma közli ugyanis, hogy ő csász. és apostoli királyi Felsége Kaszó Jenő m. kir. honvéd hadnagyot főhadnaggyá, Fischer József csendőr hadapród tiszthelyettest pedig had-

meg münket, hogy a fejr zászlóval, és az letett fegyverrel öreg embereket küldenénk ki, és az Tatár Kám előtt esnének térdre. De mihelyt az kibocsátott személyek kimenének a várból, mindjárt megkötözték őket; csak azon voltak, hogy bennünket a várból kicsalhassanak, és rabul elvigyenek vagy levágjanak.

XXIV. Midőn minden hamisságoknak végére mentünk volna, és az Istenbe bizván ő Felségehez kiáltottunk volna, jobbnak tartván az kezünkben való meghalást, hogy nem mint magunkat, feleségeinket, gyermekeinket szabad akarattunkból kézben adjuk, az Isten híván segítségül, kit kit helyökre állítottunk, ön kannákból és tálakból golyobist csináltatánk, az ostromhoz kezdünk mi is készülni, mert láttuk, hogy nem az javaink keltenek; hanem életünket vadásszák; holott mi nékiek az Isten Asztaiára való edényeket is kiadtuk.

XXV. Ez szörnyű inségünket, szorulásunkat megkeresülvén az Isten leszálla a mi segítségünkre; elvéve sziveinknek félelmit, bétölté bátorsággal, és oly alkalmatosságot ada Isten ő Felsége; hogy mikor az kapuhoz jött volna az Havasalföldi Vajda, a szilisztriai Selenestei Basával, és a Szultánokkal tehát csak egy szegény darabontunk által is elveszthetők volna a puska által. De Hadnagynk Boltos Mihály nem engedé elveszűnk.

XXVI. Rettenetes fergeteg támadta, az zászlókat, melyeket az ellenség az vár körül fel üttött, az Isten tűz által egy nehányat elégetteté, az vár körül lévő ellenséget az szülő hegyre és egyebüvé szélesztette, és az ellenségből többet 270-nél ellövelte; és így az Isten kétszer is megmentete az ellenségtől.

XXVII. Kibocsátott köveiteket, kiket hozzájok küldöttünk volt, fogva elvivek, harmadnapján reggel elő

naggyá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Gratulálunk.

— **Megbízás.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter a nagyenyedi m. kir. vinczellér-iskola s a XXV. számú szőlészeti és borászati felügyelői kerület teendőinek ellátásával Gálffy János szőlészeti és borászati felügyelőt bízta meg. E miniszteri intézkedés úgy városunkban, mint az egész felügyelői kerületben teljes melegeledést keltett, mert Gálffy már eddigi működésében szakavatott, szorgalmas, munkás és lelkiismeretes szakembernek bizonyult, előzékeny modorával, szolgálatkésztségével pedig mindazok becsülését és tiszteletét vívta ki, akikkel érintkezett; előléptetése és e fontos teendővel való megbízása is annak tanujele, hogy képességeit illetékes helyen mérlegelni tudják. A fiatal, új igazgatónak mi is őszintén gratulálunk.

— **A vármegyeház építető bizottság** e hó 1-én főispán ő méltósága elnöklete alatt tartott ülésében megállapította a 120.000 frt költséggel előirányzott új vármegyeházi építkezésekre vonatkozó árlejtési feltételeket, melyek rövid időn közhírré tétetnek a lapokban. Az árvaszék helyiségei még ez év folyamán lebontatnak és alapoztatnak, úgy hogy az általános építkezés jövő év tavasszal teljes erővel megindulhasson és azon évben befejezést is nyerhessen.

— **Dr. Elekes Viktor** esperest, kit a gyulafehérvári egyházmegye a napokban generális notáriusnak léptetett föl s kinek megválasztását egyre többen pártolják, — amint halljuk — dr. Bartók György püspök azzal bízta meg, hogy a május 25-ére egybehívott egyházkerületi közgyűlésen a papszentelési beszédet ő tartsa. Gratulálunk a kitüntetett megbízatáshoz, hol dr. Elekes Vikornak újabb alkalma lesz kitüntetni magát s bebizonyítani fényes szónoki tehetségeit.

— **Tenyészállat-kiállítás Nagy-Enyeden.** A mai napon tartja I-ső tenyészállat-kiállítását Nagy-Enyeden az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület. Amint értesültünk, sok bejelentés történt és a kiállítás iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Lapunk zártáig 200 drb. bejelentés van a vármegye területéről, sőt Udvarhelymegyéből is érkezett be több bejelentés. Jövő számunkban a kiállítás lefolyásáról részletesen fogunk beszámolni.

— **Iskolai kirándulások.** Folyó évi április 30-án kollégiumunk tornaköre kivonult a szomszéd Miriszló községbe. A kirándulást Székely Ödön tanár vezette. Cél a menetgyakorlat mellett az volt, hogy az ev. ref. esperest helyettesítő diák egyházi szónokot társai meghallgassák. A katonásan fegyelmezett s reggel 7 órakor elvonult diák-szakasz vig kürt- s dobszó mellett már d. e. 11 órakor visszatért. Ugyanezen a napon a gyulafehérvári katolikus főgimnázium 13 növendéke Rass és Fejér tanárok vezetés alatt meglátogatta városunkat s a kollégiumot. A visszatérőket udvarias diákjaink disz-szakaszszal kísérték el az állomáshoz. F. hó 16-án kollégiumunk felső gimn. osztályait tanárai egy nagyobb szabású kirándulásra szándékoznak vezetni. Utirány: Toroczkó, Offenbánya, Topánfalva, Abrudbánya, Deto-

hozván az kapuhoz Varga Mátyást, hogy megváltanók, de mód nem lévén az megváltásra, kivivé az ellenség az Miriszló utcán Varga Mátyást, és letérdepeltetvén az Miriszlói utca dombon, elűték a fejét.

XXVIII. Ezek az rettenetes dolgok így voltak, az mint eszembe vehettem, én Dipsei Szabó István. Azért minden ember ha azt akarja, hogy az ellenség kezébe ne essék, Várba szorulásakor puskaport bőven szerezen. Ezeket irtam én Nagy-Enyedi Eklesia Egyházfija Dipsei Szabó István Anno 1658* Die 28. 8 bris (októbris) egy esztendővel az veszedelem után.

Notabene. Ebben az esztendőben, ugymint 1658-ban az Pogányság szülő hegyeinket mind elkoborlotta volt; mégis hagyott volt az Isten annyi szőlőt, hogy több lett az egész szülő hegyekbe 4000 veder bornál, melyért áldott legyen az Úrnak neve.

* Ezen évszám hibás; 1659-et kell vala írni, ha Nagy-Enyed leégetésének s felprédálásának leírása az esemény után egy évvel történt. Viszont ha az évszám helyes, akkor az író nem egy évvel, hanem egy hónappal a veszedelem után jegyezte fel a szomorú, de az akkori polgárság férfias erélyéről s elszántságáról fényesen tanuskodó eseményeket. Ezen magatartás annál dicséretesebb, mert egyetlen példája az okos és kitartó önvédelemnek oly mostoha időben, midőn az ország főemberei a veszély elől kitérve, tanács és vezetés nélkül magára hagyták a népet, midőn a török haderő és segédcsapatai sehol egyebütt a legesekélyebb ellenállásra sem találva, Brassótól Nagyváradig mindent felperzselték, felprédáltak, mi utjokba esett, és midőn Nagy-Enyed fegyverfogható férfainak javarésze a várostól távol, krimiai tatár fogságban sinylődött.

Dr. Magyarai Károly.

nata, Zalatna, Gyulafehérvár, Tövis, Enyed. A 217 kilométer utat négy és fél nap alatt szekéren és gyalog szándékoznak megtenni. A kollégium előjárósága 100 koronát szavazott meg a kirándulás támogatására. A meglátogatandó bányavárosokban mindenütt szives fogadtatás ígérkezik. Magunk részéről csak örövendeni tudunk, hogy ifjaink szórakozására s testi nevelésére ily kiváló gond fordítatik.

— **Tánciskola.** Néhány érdekelt szülőnek a leányiskolai vizsgálatok és járványos betegség miatt táplált és kifejezett aggodalmára való tekintettel Ziegler József tervezett tánciskoláját f. é. augusztus hó végétől október hó 1-éig szándékozik megtartani. Felkértenek a tisztelt érdeklődők, hogy bejelentett részvételüket erre az időre tartsák fenn; azok pedig, kik az említett aggodalom miatt eddig nem jelentkeztek, hogy tömeges jelentkezéssel tegyék lehetővé leánynevelésünk érdekében nagyon is szükséges első rangú tánciskola megtartását; már csak azért is, hogy ezt a jó modoru s közkedveltségnek örvendő táncitanítót magunknak a jövőre is biztosíthassuk. Tudvalevő dolog, hogy nálunk szeptember hó egyik legszebb része az esztendőnek; tehát a sétatéri táncz helyiség minden aggodalom nélkül használható s nem kell egyes családoknak bár szívesen felajánlott, de kisebb területénél fogva is kevésbé alkalmas lakását és szolgálatkészességét igénybe venni s esetleg terhükre lenni.

— **Marczali a világtörténet feladatáról.**

E sokat támadt, szorgalmas és nagyérdemű jeles tudósunk egy kis essayben mondja el gondolatait a történetírás feladatáról, czéljáról s módszereiről. Az essay a szerkesztésében megjelenő nagy vállalatnak, a Nagy Képes Világtörténetnek előszava, melyben azon elvekkel ismerteti meg az olvasót, amelyek őt s munkatársait e munka szerkesztésében és megírásában vezetik. Nagyra, igen nagyra tartja az egyes tény, az adat értékét, — hiszen e nélkül lehetetlen történetet írni, de a fősúlyt arra veti, hogy a mű „feldolgozott“ legyen, azaz „igaz képet nyújtson.“ Más szóval: igaz is legyen, kép is. Az író láttasson velünk, mert így taníthat legjobban, de igazit láttasson, az igazat idézze elénkbe. Minden tény felsorolni fölösleges, mert hiszen nem a téglák száma teszi az épületet, hanem elrendezésük. Sőt azt hiszi, az adatok felsorolása válogatás nélkül meghamisítaná a képet, mert nem engedné, hogy a fontos esemény az őt megillető helyet foglalja el. Az egyéniségek különbözősége s e különbség felismerése teszi változatossá, gazdaggá a történetet, ez menti meg az ismétlésektől. De egyén nem lehet a történetíró vezetője, még akkor sem, ha az író ment az általánosítástól. Az író sokban tévedhet, de az igazán fontos nem maradhat rejtve a vizsgálódó szem előtt, csak ne egyes személyekben, ne egyes eseményekben keressük a történet anyagát, hanem az egyes korokat betöltő eszmékben s az eszméket megvalósító intézményekben. — Ez volna rövid kivonata a kitűnő essaynak, mely valóban esemény a magyar irodalomban s melyet már németre is lefordítottak. Az eszmék gazdagsága mellett nagyon emeli érzését az is, hogy valóban költői nyelven s költői szárnyalással van írva. Az előszó — a füzetes kiadványok helyes szokása szerint — az első kötet utolsó füzetében van. Ezzel befejeződött a nagy mű első kötete. Az egész kötet ára diszkótésben 8 frt.; egy füzet ára 30 kr. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható Révai Testvérek Irod. Int. Részvénnytársaságnál (Bpest, Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedésben.

— **Részegség elleni szerum.** A „Revue des Revues“ jelenti, hogy dr. d'Evelyn San-Franciscoban alkohollal elbódított lovakkal oly szerumot nyert, amely alkalmas a részegséget gyógyítani. A feltaláló a szerumot ebu-sinenek nevezte el. E szerumot d'Evelyn úgy készíti, hogy a lovak által három hónapon át bizonyos mennyiségű pálinkát fogyasztat el naponta. E lovak vérért megvizsgálva, ha az sűrű alkotórészeket tartalmaz, a lóbol másfél pint vért eresztenek, e vérbe kerek sterilizált itató papirt mártogatnak, amelyet később meleg hőmérséklet mellett megszáritanak. E papirokat a felkarczott bőrre alkalmazzák, az iv elhalványulása jelenti a szerum felszívódását; az eljárást 5–6-szor ismétlik. Az egész találmány híre nagyon kétesen hangzik.

— **Emberevők.** Guy Burros kapitány, a szabad Kongo-Államok főparancsnoka, „The Land of the Pignies“ könyvében borzalmas dolgokat ír azokról az emberevő törzsekről, melyek még most sem pusztultak ki Afrikából. Legnagyobb nyenczek az emberhus élvezésében a bangalák, kik nemcsak a hadifoglyokat eszik meg, de minden gyöngébbet ölnek, ha kifogyott az éléstáruk. Az efajta vendégségekhez való előkészület nagyon kegyetlen. — Azt a rabszolgát vagy hadifoglyot, kinek testét lakomára szánják, nem ölik meg mindjárt, hanem minden végtag-csontját eltörlik, azután nyakig a vízbe állítják (egy nagy gerendához kötvén a fejet, hogy el ne merüljön) s három napig áztatják a testet,

mert ezáltal porhanyósabb lesz. A többi emberevő törzsek nem így nyúnyoznak ugyan, de azért ők is elég gondot fordítanak az emberhus-lakomára. A megölt embert lefejezik, megtisztítják, s forró hamuban hempergetik meg, hogy minden szőrt leperzseljenek róla. Azután annyit vágnak le róla, amennyire éppen szükségük van, a fazékban megfőzik, a maradékot pedig tűz fölött megfűstölnek s elteszik. Elfogott ellenséges asszonyokat csak ritkán esznek meg, de ha egy asszony már nem képes a sereggel menni, akkor leölik s nyomban „elkészítik.” S ebben némi humanizmus vezeti őket, mert azt tartják, jobb az illetőt kínjaitól nyomban megszabadítani, mint utszélen hagyni, hogy éhen haljon, vagy pedig a vadállatok martalékává legyen. Gyakori eset, hogy a fölévezett áldozat bőréből dobot csinálnak, a lehúzott fejbőrt pedig a falu palánkjaira tűzdelik.

Közgazdaság.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

Heremagvak, ugymint vörös lóhere és luczerna, takarmányrépa, fűmagvak kerti pázsitnak, valamint rétek és legelőknek, voltak a lefolyt héten a legkeresettebb magfélék és általán véve a múlt héten jegyzett árak maradtak érvényben. Muhar mag már keresettebbé vált, valamint csalamádénak alkalmas tengeri-fajtáknak, különösen a lófogó tengerinek is jó keletük volt. Azon körülmény, hogy a burgundi répmagot még mindig nagyon keresik, annak tulajdonítandó, hogy amint ezt tudósításainkban gyakran említettük is, sok rosszul csirázó áru került forgalomba és ott, hol az ilyen maggal vetették be a répa-földeket, egyáltalán semmi palánta-állomány nincs, vagy csak szórványosan kelt ki itt-amott egy-egy palánta; ily helyeken új vetés válik szükségessé.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenkint, — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabérelés vámtentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig posta fordultával** küldenek: **HENNEBERG G. selyemgyárával** (es. és kir. udvari szállító) **ZÜRICHBEN.** Magyar levelezés. Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. (2).

6139 - 898. tkvi.

Árverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság által Krengel Sándornak Lázár Tódor elleni végrehajtási árverésében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 96 frt 6 kr tőke, ennek 1896. évi november hó 7-ik napjától járó 8% kamatai, 17 frt 55 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 7 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Lázár Tódornak a m.-kapudi 25. sz. tjkben A + 1, 3-12. r. sz. alatt foglalt ingatlanaira 471 frt, továbbá a m.-kapudi 209 sz. tjkben A + 1, 2. r. sz. ingatlan jutalékára 70 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1899. évi június hó 6-ik napján d. e. 9 órakor Kapud községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozik, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok beszárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre váltva után 3 egyenlő részletben, 15, 30 és 45 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt, a nagyenyedi kir. adóhivatal mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint tkvi hatóság és M.-Kapud község előljárási hatóságánál tekinthetők meg.

Az elrendelt árverés a fentirt tjkben feljegyeztetni, végre az árverési hirdetmény törvényszabta módon közzététetni rendeltetik.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1898. december hó 23-án.

Csernátóni Vajda Péter,
kir. járásbíró.

1796 1-1

178. szám. 1899. bvgth.

Árverési hirdetmény.

Atulított kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzírre teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró V. 1082. 1899. számú végzése folytán Dr. Pap Lőrincz ügyvéd által képviselt, az Auraria takarékpénztár javára trimpoeli Szimian

Nikulae és társ. ellen 100 frt tőke, ennek 1898. évi szeptember hó 5-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 47 frt 55 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 899. 14. 1. alap és felülfoglalt és 300 frtra becsült, u. m. Szimian Nikulaenál trimpoel 2 ökör, 1 tehén, 2 borjú, 1 disznó, 8 juh, 2 kalangya széna és 1 ökrök után való szekér, Joán Donutzál 44 juh, 2 ökör, 2 tehén és 1 ökrök után való szekérből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró idézett számú kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperesek lakárában Trimpoelen leendő eszközökre 1899. évi május hó 8-ik, esetleg következő napjának d. u. 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek beszáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívattunk mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alóirt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1899. évi április hó 17. napján.

Szabó Dénes,

kir. bírósági végrehajtó.

1798 1-1

Sz. 753-1899. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A marosújvári kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság a magyar királyi kincstár végrehajtató javára Blau Albert végrehajtást szenvedő ellen 437 frt 55 kr tőke, ennek esedékes kamatai, 9 frt 55 kr eddig már megállapított, egy jelenlegi 8 frt 85 krban meghatározott, valamint az ezután felmerülő költségek, nemkülönben Hilinger Adolf esatlakoztatott végrehajtató javára 396 frt 26 kr tőke és jár. kielégítése végett a végrehajtási árverést az 1881. LX. t.-cz. 187. §-a alapján a gyulafehérvári kir. törvényszék (marosújvári kir. járásbíró) területén levő szentenedeki 269. számú tjkben felvett s Blau Albert nevében álló A + 3. rendszám 351, 352. hr. számú 1036 frtra becsült ház és kertre 104 frt és a 4. r. sz. 480. 481. hr. szám s 32 frtra becsült szőlőre 6 frt utóajánlati kikiáltási árban elrendeli.

Az árverés 1899. évi május hó 31-ik napján délelőtti 10 órakor Szent-Benedek község házában fog megtartatni, mikor is a fenti ingatlanok a legtöbbet ígérőnek beszáron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik, végrehajtató kivételével, tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy a 3333 88. m. sz. rendelet 8. §-ában felsorolt óvadékképes értékpapírban az árverés megkezdése előtt a kiküldött kezéhez bánatpénzül letenni, vagy annak a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről az elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság Maros-Ujvárt, 1899. március hó 31-én.

Sólyom

kir. aljárásbíró.

1795 1-1

Sz. 467-899. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A marosújvári kir. járásbíró mint tkvi hatóság a nagyenyedi kiegészítő takarékpénztár végrehajtató javára Bartha Pál és Bartha István végrehajtást szenvedők ellen 560 frt tőke, ennek 1894. évi július hó 18-ik napjától járó 8% kamatai, 10 frt 7 kr, valamint az ezután felmerülő költségek, nemkülönben a esatlakoztatott nagy-szebeni Albipa takaré- és hitelintézet javára 133 frt, 134 frt és 91 frt tőkék és jár. és Hirsch Móricz javára 60 frt tőke és jár. kielégítése végett a végrehajtási árverést az 1881. LX. t.-cz. 187. §-a alapján a gyulafehérvári kir. törvényszék (marosújvári kir. járásbíró) területén levő istvánházi 1. számú telekjegyzőkönyvben felvett Bartha Pál nevében álló A + 3. r. sz. 166. hr. számú szántóra 30 frt; 6. r. sz. 332. hr. sz. szántóra 5 frt; 9. r. sz. 484. hr. sz. szántóra 20 frt; 14. sz. 773. hr. sz. szántóra 2 frt; 16. r. sz. 945. hr. sz. szántóra 5 frt; 17. r. sz. 947. hr. sz. szántóra 20 frt; 19. r. sz. 1004. hr. sz. szántóra 2 frt; 20. r. sz. 1073. hr. sz. kaszálóra 15 frt; 22. r. sz. 1140 h. sz. kaszálóra 1 frt; 25. r. sz. 1252. hr. számú kaszálóra 2 frt; 26. r. sz. 1/2. hr. sz. kertre 30 frt; 27. r. sz. 7/2, 8/2. hr. sz. udvar és kertre 50 frt; 28. r. sz. 278/2, 279/2. hr. sz. szőlő és kaszálóra 2 frt; 29. r. sz. 638/2. hr. sz. szántóra 1 frt és 30. r. sz. 680. hr. sz. erdőre 1 frtban ezennel megállapított utóajánlati kikiáltási árban, továbbá az istvánházi 239. sz. tjkben felvett Bartha István nevében álló A + 1. r. sz. 1/1. hr. számú kertre 20 frt; 2. r. sz. 7/1, 8/1, hr. számú sövényház és kertre 50 frt; 30. r. sz. 214. hr. sz. szántóra 20 frt; 4. r. sz. 278/1, 279/1. hr. sz. szőlőre és kaszálóra 2 frt; 5. r. sz. 369. hr. sz. szántóra 20 frt; 6. r. sz. 409. hr. sz. szántóra 15 frt; 8. r. sz. 638/1. hr. sz. szántóra 1 frt; 9. r. sz. 680/1 hr. sz. erdőre 1 frt és 12. r. sz. 1163. hr. sz. kaszálóra 1 frtban ezennel megállapított utóajánlati kikiáltási árban elrendeli.

Az árverés 1899. évi május hó 26. napján délelőtti 10 órakor Istvánháza község házában fog megtartatni, mikor is a fenti ingatlanok a legtöbbet ígérőnek beszáron alul is eladatni fognak.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságtól. Maros-Ujvárt, 1899. évi március hó 8-án.

Sólyom,

kir. aljárásbíró.

1794 1-1

922. szám.

1899. eln.

Árlejtsési hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter urnak folyó évi április hó 22-én 23722/III. B. szám alatt kelt rendelete alapján az abrudbányai kir. járásbíró és a kir. járásbírósi fogház céljaira emelendő új épületek felépítéséhez

szükségelt munkáknak elkészítésére nyilvános árlejtsés hirdettetik.

Az építési munkák és pedig:

A járásbírósi épületé . . . 22306 frt 95 kr.
A fogházépületé . . . . . 8500 „ 76 „
A kerítéseké . . . . . 1438 „ 58 „

Összesen: 32246 frt 29 krral

irányoztattak elő.

Az elkészítendő munkák együttesen egy vállalkozónak, illetve egyetemlegesen kötelezett társ vállalkozóknak fognak kiadatni, és az ezekre vonatkozó általános és különleges építési feltételek, a tervrajzok és részletes költségvetés, valamint az árlejtsési feltételek az abrudbányai királyi járásbíró hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Ajánlatok csak írásban és pecséttel ellátott borítékban fogadtatnak el, a következő külső felirattal: „Az abrudbányai királyi járásbírósi és az ugyanottani fogházépület építésére vonatkozó ajánlat”, s az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlatot tevő a terveket látta, a költségvetést, az építési általános és részletes, valamint az árlejtsési feltételeket ismeri.

A versenytárgyalás az abrudbányai kir. járásbíró vezetőjének hivatalos helyiségében folyó évi május hó 29-ik napján délelőtti 10 órakor fog megtartatni, amely napig és óráig az ajánlatok 50 kros bélyeggel ellátva, annál bizonyosabban beadandók, mivel a később beérkezők vissza fognak utasíttatni.

Az ajánlatot benyújtani szándékozik kötelesek az egész költségvetés összegének megfelelő 5%-os bánatpénzt, mely 1612 frt 32 krt tesz ki, vagy a budapesti m. kir. állampénztárnál, vagy az abrudbányai kir. adóhivatalnál előzetesen, vagy készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban letétbe helyezni s az ezt igazoló nyugtát ajánlatukhoz mellékelni.

Bánatpénz-letétet igazoló elismervény nélküli ajánlatok elfogadtatni, illetve figyelembe vétetni nem fognak.

Az építési munkák az ajánlatok elfogadása után 14 nap alatt lesznek megkezdendők és oly erővel folytatandók, hogy az épületek folyó évi október 15-ig tető alá kerüljenek s jövő 1900. évi június hó 15-én pedig teljesen készen átadhatók legyenek.

Kelt Gyulafehérvárott, 1899. évi április hó 30. napján.

Nemes Sámuel,

kir. törvényszéki elnök.

1-1 1799

Magas jutalékban

részesülnek megbízható szolid ügynők, kik törvényszerűen megengedett sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával egy nagy pénzintézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Mercator” címen: Eckstein Bernát hirdetésíró-dájába Budapest, V., Fürdő-utca 4, intézendők.

130 hold birtok

MAROS-KOPPÁNDON

SZABADKÉZBŐL ELADÓ.

Értekezhetni Felszeghy Sándornál

Nagy-Enyeden.

1-3 1797